YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu viides jaosto)

7 päivänä kesäkuuta 2001 *

Asiassa T-187/99,

Agrana Zucker und Stärke AG, kotipaikka Wien (Itävalta), edustajinaan asianajajat W. Barfuß ja H. Wollmann, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Erhart ja D. Triantafyllou, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Itävallan Agrana Stärke-GmbH:n hyväksi tärkkelyksentuotantolaitosten rakentamiseen ja muuntamiseen suunnittelemasta tuesta 30 päivänä syyskuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 1999/342/EY (EYVL 1999, L 131, s. 61),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Lindh sekä tuomarit R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, M. Vilaras ja N. Forwood,

kirjaaja: hallintovirkamies G. Herzig,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.11.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Maataloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamisesta 20 päivänä toukokuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 951/97 (EYVL L 142, s. 22) 16 artiklan 5 kohdassa, jolla korvataan 29.3.1990 annetun neuvoston asetuksen N:o 866/90 täysin samasanainen säännös, säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot voivat toteuttaa alalla, jota tämä asetus koskee, tukitoimenpiteitä, joiden myöntämistä koskevat edellytykset tai yksityiskohtaiset säännöt poik-

keavat tässä asetuksessa säädetyistä edellytyksistä tai yksityiskohtaisista säännöistä tai joiden määrät ylittävät tässä asetuksessa säädetyt ylärajat, edellyttäen, että kyseiset toimenpiteet toteutetaan perustamissopimuksen 92—94 artiklan mukaisesti."

2 Norjan kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EYVL 1994, C 241, s. 21; jäljempänä liittymisasiakirja) 151 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Tämän asiakirjan liitteessä XV olevan luettelon säädöksiä sovelletaan uusiin jäsenvaltioihin kyseisessä liitteessä määrätyin edellytyksin."

3 Liittymisasiakirjan liitteessä XV olevassa VII.D.1 kohdassa tarkennetaan seuraavaa:

"— — [Asetus (ETY) N:o 866/90], — — sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna — — neuvoston asetu[ksella] (ETY) N:o 3669/93, annettu 22 päivänä joulukuuta 1993 (EYVL L 338, 31.12.1993, s. 26).

Sovellettaessa 16 artiklan 5 kohtaa komissio:

— — —

— soveltaa näitä säännöksiä Itävallan ja Suomen osalta päätösasiakirjassa esitetyn julistuksen N:o 31 mukaisesti.

— — "

4 Liittymisasiakirjan päätösasiakirjaan on sisällytetty yhteinen julistus. Siinä määrätään seuraavaa:

"31. Julistus jalostusteollisuudesta Itävallassa ja Suomessa:

Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä seuraavasta:

— —

ii) rakennemuutoksen helpottamiseksi suunniteltujen kansallisten siirtymäkauden tukiohjelmien suhteen ollaan joustavia."

Riidan perustana olevat tosiseikat

5 Agrana Stärke-GmbH on yritys, joka valmistaa tärkkelystä perunoista ja maissista ja joka myy tuotteitaan kotimaan markkinoille sekä vientiin non-food-

tuotteiden ja biotuotteiden alalla. Se tuottaa ja jalostaa maissitärkkelystä Aschachin (Itävalta) tehtaassaan ja perunatärkkelystä Gmündin (Itävalta) tehtaassaan. Tosiseikkojen tapahtuma-aikaan Agrana Beteiligungs-AG, jonka pääoma oli pääosin Zucker Beteiligungsgmbh:n ja Südzucker AG:n omistuksessa, omisti 98,75 prosenttia Agrana Stärke-GmbH:sta. Agrana Stärke-GmbH sulautui 13.8.1999 sisaryhtiönsä Agrana Zucker-GesmbH:n kanssa. Kanteen nostajana on tämä uusi Agrana Zucker-GesmbH -niminen yhtiö, joka ajaa Agrana Stärke-GmbH:n asiaa yleisseuraannon perusteella. Agrana Zucker-GesmbH muutettiin 27.8.1999 Itävallan oikeuden mukaiseksi osakeyhtiöksi (Aktiengesellschaft). Tämän yhtiön toiminimi muutettiin samanaikaisesti Agrana Zucker und Stärke Aktiengesellschaftiksi (jäljempänä, sen aikaisemmat yhtiömuodot mukaan lukien, Agrana).

6 Itävallan hallitus otti vuonna 1995 käyttöön tiettyjä toimintoja koskevan yleisen tukijärjestelmän, jonka nimi oli "EY:n perustamissopimuksen 38 artiklaan, liitteeseen II, kuuluvien maataloustuotteiden jalostamisen ja myynnin pitämisen edistämiseksi tehtyjä investointeja koskeva erityisohjelma PRE" (Eurofit). Saadakseen tukea Eurofit-ohjelmasta Agrana jätti 19.5.1995 toimivaltaiselle Itävallan viranomaiselle tukihakemuksen, joka koski sen Gmündin ja Aschachin toimipaikoille suunniteltuja erilaisia tärkkelysalan investointeja.

7 Itävallan hallitus ilmoitti komissiolle 27.5.1995 Eurofit-nimisen yleisen tukijärjestelmän.

8 Agrana päätti syyskuussa 1995 aloittaa hankkeen toteuttamisen.

9 Tämän johdosta Itävallan hallitus päätti yleisen järjestelmän sijasta ilmoittaa erikseen jokaisen Eurofit-ohjelmaan liittyvän hankkeen. Se ilmoitti näin ollen

28.6.1996 päivätyllä kirjeellä komissiolle erikseen Agranan Aschachin ja Gmündin toimipaikoissa toteuttamat investointitukitoimenpiteet. Loppujen lopuksi Eurofit-ohjelmaa koskeva ilmoitus peruutettiin 3.12.1996.

10 Komissiolle lähettämällään 20.12.1996 päivätyllä kirjeellä Itävallan hallitus pyysi komissiota käsittelemään erillisinä asioina Agranan toimipaikkoja koskevaa kahta toimenpidettä.

11 Komissio hyväksyi Gmündin tehtaalle tarkoitetut tuet 23.1.1997 päivätyllä kirjeellä SG(97) D/461 (valtiontuki N 517/96).

12 Aschachin tehtaalle tarkoitetut tuet koskivat seuraavia toimenpiteitä:

— maissitärkkelyksen liottamiseen käytettävän suurpainelaitteen muuntaminen standardien mukaiseksi nostamalla päivittäistä maissinkäsittelykapasiteettia nykyisestä — — [tonnista] — — [tonniin];

— investoiminen maissitärkkelystä raaka-aineena käyttävään tärkkelyksen sokerointilaitteeseen, jonka vuosikapasiteetti on — — (jolloin vanhentunut, kapasiteetiltaan vaatimattomampi laite poistetaan samanaikaisesti käytöstä).

13 Aschachin tehdasta koskevien toimenpiteiden osalta komissio ilmoitti Itävallan hallitukselle aluksi 30.7.1997 lähetetyllä telekopiolla ja tämän jälkeen 18.8.1997 lähetetyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa (josta on tullut EY 88 artikla 2 kohta) määrätty menettely. Päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 12.11.1997 (EYVL C 342, s. 4) ja toisia jäsenvaltioita ja muita osapuolia kehotettiin esittämään huomautuksensa.

14 Itävallan hallitus esitti 18.9.1997 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa komission päätöksestä aloittaa menettely.

15 Italian ja Espanjan hallitukset esittivät komissiolle huomautuksensa 12.12.1997 päivätyillä kirjeillä.

16 Fachverband der Stärkeindustrie eV, Association des amidonneries de céréales de l'Union européenne ja Asociación de Transformadores de Maiz por Via Húmeda esittivät komissiolle huomautuksensa 5.12.1997, 9.12.1997 ja 12.12.1997 päivätyillä kirjeillä.

17 Itävallan viranomaiset vastasivat näihin huomautuksiin 12.2.1998 päivätyllä kirjeellä.

18 Komissio teki 30.9.1998 päätöksen 1999/342/EY Itävallan Agranan hyväksi tärkkelyksentuotantolaitosten rakentamiseen ja muuntamiseen suunnittelemasta

tuesta (EYVL 1999, L 131, s. 61), jossa se totesi, ettei Aschachin tehdasta koskeva tukihanke sovellu yhteismarkkinoille (jäljempänä riidanalainen päätös).

Riidanalainen päätös ja asian käsittelyn vaiheet

19 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että Itävallan mukaan tuen suuruus on 57,4 miljoonaa Itävallan šillinkiä (ATS) (4,13 miljoona ecua), joka vastaa 20:tä prosenttia investointikustannuksista.

20 Komission mielestä ilmoitettu tukitoimenpide oli EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa (josta on tullut EY 87 artiklan 1 kohta) tarkoitettu valtiontuki. Se katsoi lisäksi, ettei EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdassa (josta on tullut EY 87 artiklan 2 kohta) eikä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a, b ja d alakohdassa (josta on tullut EY 87 artiklan 3 kohdan a, b ja d alakohta) määrättyjä poikkeuksia voitu soveltaa.

21 Komissio totesi, ettei kyseiseen tukeen voitu soveltaa myöskään EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohta) määrättyä poikkeusta, kun otettiin huomioon, että tuki muuttaa kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, koska se edistää tarjonnan kasvua rajallisen kysynnän markkinoilla ja vääristää näin ollen kilpailua (riidanalaisen päätöksen 54 kohta). Komission mielestä tukea ei tämän vuoksi voitu pitää EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti yhteis-

markkinoille soveltuvana huolimatta julistukseen N:o 31 sisältyvästä joustavuutta koskevasta lausekkeesta (riidanalaisen päätöksen 56 kohta).

22 Komissio katsoi lisäksi, ettei perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohtaa voitu soveltaa myöskään siksi, että Agrana oli jo toteuttanut investoinnit ja kyseiset laitokset olivat aloittaneet toimintansa (riidanalaisen päätöksen 57 kohta). Tuki ei näyttänyt tästä syystä välttämättömältä kyseisten investointien toteuttamiseksi. Komission mielestä esitetty oletus, jonka mukaan liiketaloudellisten seikkojen perusteella yrityksen selvitystilaan asettaminen olisi ollut todennäköistä ilman tukea, osoittautui paikkansapitämättömäksi tosiasiallinen investointipäätös huomioon ottaen. Tukea oli komission mukaan pidettävä kaiken kaikkiaan toimintatukena, joka kuuluu EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan tukikiellon soveltamisalaan (riidanalaisen päätöksen 69 kohta).

23 Riidanalaisessa päätöksessä todetaan seuraavaa:

"*1 artikla*

— —

Tukihanke ei täytä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 artiklassa mainitun kiellosta tehtävän minkään poikkeuksen edellytyksiä. Sen vuoksi tukihanketta ei saa toteuttaa.

— — "

24 Kantaja nosti käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 20.8.1999 jättämällään kannekirjelmällä.

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu viides jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella, ja se pyysi työjärjestyksensä 64 artiklassa määrättynä prosessinjohtotoimena komissiota esittämään joitakin sellaisia päätöksiä, joissa tämä on soveltanut julistusta N:o 31. Komissio noudatti tätä pyyntöä.

26 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 16.11.2000 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

27 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudelliset seikat

29 Kanteesta ilmenee, että kantaja vetoaa kumoamisvaatimustensa tueksi neljään kanneperusteeseen, jotka koskevat ensinnäkin tutkinnalle varatun määräajan ylittämistä, toiseksi liittymisasiakirjan 151 artiklan 1 kohdan, julistuksen N:o 31 ja EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan määräysten rikkomista, kolmanneksi tuen tarpeellisuutta koskevan arviointikriteerin virheellistä soveltamista ja neljänneksi perustelujen puutteellisuutta.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee tutkinnalle varatun määräajan ylittämistä

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

30 Kantaja huomauttaa, että oikeuskäytännön mukaan komissiolla on velvollisuus toimia joutuisasti valtiontukia koskevan menettelyn ensimmäisessä vaiheessa ja

ottaa huomioon jäsenvaltioiden intressi saada nopea ratkaisu siihen, voidaanko suunnitellut toimenpiteet toteuttaa (ks. asia 120/73, Lorenz, tuomio 11.12.1973, Kok. 1973, s. 1471; Kok. Ep II, s. 177). Tästä tuomiosta seuraa, että jos komissio ei ota kantaa kahden kuukauden kuluessa (jäljempänä asiassa Lorenz annetun tuomion mukainen määräaika), se ei toimi riittävän joutuisasti. Tämän määräajan päätyttyä kyseinen jäsenvaltio voi toteuttaa suunnitelman. Kantaja toteaa, ettei komissio ole esillä olevassa asiassa noudattanut tätä määräaikaa.

31 Kantaja väittää, että EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen tutkintamenettely aloitettiin vasta 18.8.1997 päivätyllä kirjeellä, joka saapui Euroopan yhteisöissä toimivalle Itävallan pysyvälle edustustolle 19.8.1997 eli kaksi kuukautta ja kolme päivää sen jälkeen kun tietoja oli viimeisen kerran toimitettu. Tästä seuraa, että asiassa Lorenz annetun tuomion mukaista määräaikaa ei ole noudatettu. Näin ollen tukisuunnitelman toteuttamisen kieltämistä EY 88 artiklan 3 kohdan nojalla on kantajan mukaan pidettävä pätemättömänä ja riidanalaisen päätöksen sanamuotoa, jonka mukaan "sen vuoksi tukihanketta ei saa toteuttaa", virheellisenä. Riidanalainen päätös on tästä syystä kumottava.

32 Kantaja myöntää, että Itävallan hallitukselle ilmoitettiin telekopiolla 30.7.1997 eli kahden kuukauden määräajassa siitä, kun komissio oli päättänyt aloittaa menettelyn EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kantajan mukaan tätä ilmoitusta ei voida kuitenkaan pitää sellaisena päätöksenä, joka voi katkaista asiassa Lorenz annetun tuomion mukaisen määräajan kulumisen. Komission päätös aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely olisi pitänyt tehdä EY 249 artiklassa tarkoitetulla päätöksellä, johon olisi näin ollen tullut sisällyttää perustelut. Kantajan mukaan kyseiseen telekopioon ei sisältynyt kuitenkaan mitään perusteluja eikä Itävallan hallituksella ollut näin ollen mahdollisuutta arvioida päätöksen ulottuvuutta eikä esittää huomautuksiaan.

33 Kantaja myöntää myös, ettei Itävallan hallitus ole antanut kahden kuukauden määräajan päätyttyä sellaista ennakkoilmoitusta, josta määrätään edellä mainitussa asiassa Lorenz annetussa tuomiossa. Kantajan mukaan ennakkoilmoituksen ainoana tehtävänä on kuitenkin varmistaa, että tukisuunnitelma toteutetaan

ilmoituksessa mainitussa muodossa, eikä ennakkoilmoituksen antamatta jättäminen merkitse sitä, ettei tukea enää voitaisi pitää voimassa olevana tukena.

34 Kantajan mukaan edellä olevasta seuraa, että komissio olisi saanut tutkia riidanalaista tukea ainoastaan voimassa olevia tukia koskevien säännösten ja määräysten nojalla.

35 Komissio kiistää väitteen, jonka mukaan se ei esillä olevassa asiassa olisi noudattanut asiassa Lorenz annetun tuomion mukaista määräaikaa. Se korostaa erityisesti, että kantaja on väärässä todetessaan, että EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittaminen edellyttää EY 249 artiklassa tarkoitetun perustellun päätöksen tekemistä. Komissio on noudattanut kyseistä määräaikaa toimittaessaan Itävallan hallitukselle 30.7.1997 telekopiolla menettelyn aloittamista koskevan päätöksensä. Koska ennakkoilmoitusta ei ollut annettu kahden kuukauden määräajan päättymisen jälkeen, yksi edellä mainitussa asiassa Lorenz annetun tuomion mukaisen oikeuskäytännön olennaisista soveltamisedellytyksistä on jäänyt joka tapauksessa täyttymättä eikä kyseistä tukea voida näin ollen missään tapauksessa pitää EY 88 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna voimassa olevana tukena.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

36 Aluksi on huomautettava, että EY 88 artiklassa määrätään alustavasta tutkintamenettelystä, joka koskee sellaisia uusia tukia, joita jäsenvaltioilla on tarkoitus ottaa käyttöön, ja jonka noudattamatta jättäminen merkitsee lainvastaisuutta. EY 88 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen nojalla, siten kuin sitä on tulkittu yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, tuen myöntämistä tai muuttamista koskevat suunnitelmat on ilmoitettava komissiolle ennen niiden toteuttamista. Komissio tutkii tämän jälkeen suunniteltuja tukia ensin alustavasti. Jos tämän tutkinnan jälkeen komissiolla on vakavia epäilyksiä suunnitelman soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, se aloittaa viipymättä perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätyn menettelyn.

37 Lisäksi EY 88 artiklan 3 kohdan viimeisestä virkkeestä ilmenee, että asianomainen jäsenvaltio ei saa tämän alustavan vaiheen aikana toteuttaa suunniteltua tukea. Jos komissio aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tutkintamenettelyn, tämä kielto on voimassa, kunnes komissio tekee päätöksen suunnitellun tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstäkin ilmenee, jos komissio ei sitä vastoin ole reagoinut kahden kuukauden kuluessa täydellisen ilmoituksen saatuaan, kyseinen jäsenvaltio saa toteuttaa suunnitellun tuen sillä edellytyksellä, että se on ilmoittanut tuesta ennalta komissiolle, minkä jälkeen tämä tuki kuuluu voimassa olevaan tukijärjestelmään (ks. asia Lorenz, tuomion 6 kohta; asia C-312/90, Espanja v. komissio, tuomio 30.6.1992, Kok. 1992, s. I-4117, 18 kohta; asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547, 38 kohta ja asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 37 kohta).

38 Esillä olevassa asiassa on korostettava, että kantaja ei kiistä sitä, etteikö Itävallan hallitukselle olisi ilmoitettu kahden kuukauden määräajassa eli komission 30.7.1997 lähettämällä telekopiolla komission päätöksestä aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätty kontradiktorinen menettely. Koska komissio oli näin ollen "reagoinut" tätä tarkoitusta varten asetetussa määräajassa, edellä mainittu telekopio riitti katkaisemaan asiassa Lorenz annetun tuomion mukaisen määräajan kulumisen.

39 Esillä olevassa asiassa on joka tapauksessa selvää, että Itävallan tasavalta ei ole lähettänyt komissiolle sellaista ennakkoilmoitusta, jossa se olisi ilmoittanut aikeestaan toteuttaa suunnittelemansa tuki. Toisin kuin kantaja väittää, tällaisen ennakkoilmoituksen tehtävänä ei ole vain varmistaa, että suunniteltu tuki toteutetaan ilmoituksessa esitetyssä muodossa, vaan ennakkoilmoitus on myös osa "oikeusvarmuuden vaatimuksia" (ks. em. asia Lorenz, tuomion 4 kohta). Tämän velvollisuuden noudattamisen tarkoituksena on vahvistaa asianomaisten ja kansallisten tuomioistuinten intressissä päivämäärä, jonka jälkeen tuki kuuluu voimassa olevaan tukijärjestelmään. Koska tätä velvollisuutta ei ole täytetty, kyseistä tukea ei voida myöskään pitää voimassa olevana tukena.

40 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee liittymisasiakirjan 151 artiklan 1 kohdan, julistuksen N:o 31 ja EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan määräysten rikkomista

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

41 Kantaja toteaa, että liittymisasiakirjan 151 artiklan 1 kohdassa ja sen liitteessä XV olevassa VII.D.1 kohdassa määrätään, että komissio soveltaa asetuksen N:o 866/90 16 artiklan 5 kohtaa Itävallan tasavallan ja Suomen tasavallan osalta liittymisasiakirjan päätösasiakirjaan sisältyvän julistuksen N:o 31 mukaisesti. Tällä julistuksella Euroopan unioni on kantajan mukaan sitoutunut osoittamaan joustavuutta sellaisten tukia koskevien kansallisten siirtymäkauden järjestelyjen suhteen, joilla pyritään helpottamaan liittymisen vuoksi välttämättömänä pidettävää rakennemuutosta.

42 Näistä määräyksistä, kun niitä tarkastellaan kokonaisuutena, ilmenee kantajan mukaan, ettei julistuksella N:o 31 ole ainoastaan tulkinnallista arvoa, vaan sitä on pidettävä liittymisasiakirjan 151 artiklan 1 kohdan perusteella Euroopan unionille kuuluvana primaarioikeudellisena velvoitteena. Komissio ei voi näin ollen kieltäytyä ottamasta huomioon julistusta N:o 31 vetoamalla johdettuun oikeuteen tai maataloustuotteiden jalostamiseen ja kaupan investointeihin liittyviä valtion tukia koskevien suuntaviivojen (EYVL 1996, C 29, s. 4) kaltaisiin yksipuolisia sitoumuksia synnyttäviin oikeudellisiin teksteihin. Kantaja toteaa vielä, ettei näitä suuntaviivoja voida muutenkaan soveltaa käsiteltävänä olevaan asiaan, sillä ne on laadittu vasta sen jälkeen, kun Eurofit-hankkeeseen kuuluva tukisuunnitelma oli jo ilmoitettu.

43 Kantaja toteaa seuraavaksi, että julistus N:o 31 oli alun perin kompromissi, jolla pyrittiin sovittamaan yhteen Itävallan tasavallan intressi välttää joutumasta heti rajusti yhteismarkkinoiden vietäväksi saamatta mitään suojaa sen erityisen herkille teollisuuden aloille sekä yhteisön intressi olla myöntämättä siirtymäaikaa.

Julistusta N:o 31 on pidettävä olennaisilta osin siirtymäkauden järjestelynä ja se edellyttää sitä, että "liittymisskenaarioon" on kiinnitettävä erityistä huomiota.

44 Kantaja toteaa, että julistuksessa N:o 31 mainittu joustavuuden käsite tarkoittaa sitä, että rakennemuutostuilla voidaan myös lisätä asianomaisen teollisuuden tuotantokapasiteettia. Tämä on seurausta siitä, että tietoisina siitä, että tärkkelysteollisuuden tuotantokapasiteetin kasvaminen oli väistämätöntä, kyseisen julistuksen laatijat halusivat, että asianomaiset yritykset säilyvät elinkelpoisina sisämarkkinoilla. Tämän tahdon voidaan kantajan mukaan katsoa ilmenevän erityisesti siitä, että eräässä Itävallan kanssa liittymisneuvotteluja käytäessä laaditussa komission ehdotuksessa suunniteltiin alun perin kapasiteetin lisäyksien kieltämistä, mihin Itävallan neuvottelijat eivät kuitenkaan suostuneet. Kantajan mukaan komissio soveltaa yhteisön oikeutta vastoin julistusta N:o 31, jos se edellyttää, ettei tukea voida hyväksyä ennen kuin kapasiteetin lisäyksistä on luovuttu.

45 Kantaja vetoaa tältä osin komission kantaan, jonka se itse on omaksunut tietyistä Agranan perunatärkkelysalan investoinneista tekemässään päätöksessä (valtiontuki N 517/96). Kantaja lainaa tästä päätöksestä erityisesti kappaletta, jossa todetaan seuraavaa:

"Jotta julistuksella N:o 31 voisi olla merkitystä, sillä on ymmärrettävä pyrittävän turvaamaan alan elinkelpoisuus pitkällä tähtäimellä. Kaikissa niissä tapauksissa, joissa tähän tavoitteeseen päästään ainoastaan säilyttämällä kapasiteetti ennallaan tai lisäämällä sitä, edellytys, jolla pyritään kapasiteetin supistamiseen, olisi jopa vastoin rakennemuutoksen käsitteen merkitystä."

46 Kantaja toteaa lisäksi, että ilmoitetun tukisuunnitelman avulla Itävallan tärkkelysteollisuudella on mahdollisuus sopeutua Euroopan sisämarkkinoiden kilpai-

luolosuhteisiin. Tukisuunnitelma täyttää näin ollen EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa asetetun ensimmäisen edellytyksen, eikä komissiokaan ole kantajan mukaan kiistänyt tätä riidanalaisessa päätöksessä (50 kohta).

47 "Liittymisskenaarion" huomioon ottaminen edellyttää sitä, että tutkiessaan kyseistä tukisuunnitelmaa sekä erityisesti arvioidessaan kauppaan kohdistuvaa vaikutusta ja yhteisön etua koskevia kriteereitä, komissio ei voi ottaa huomioon ainoastaan kyseisen tukisuunnitelman ominaispiirteitä. Komission on sitä vastoin kantajan mukaan punnittava toisiinsa yhtäältä niitä hyötyjä, jotka yhteisö sai siitä, että Itävallan tasavalta liittyi Euroopan unioniin ilman siirtymäkautta, sekä toisaalta niitä haittoja, jotka kyseisen tuen maksaminen aiheuttaa. Komissio on jättänyt tämän tekemättä riidanalaisen päätöksen 23 kohdassa sekä 52—56 kohdassa.

48 Kantaja tarkentaa vastauksessaan, että komissio on tyytynyt vain esittämään kysymyksen siitä, oliko markkinatilanne tuen vuoksi heikentynyt liittymisen jälkeen uudestaan. Komission olisi pitänyt kuitenkin ottaa huomioon markkinatilanne yhteisön ja Itävallan tasavallan välillä jo ennen liittymistä sekä harkita sitä, oliko kyseinen markkinatilanne parantunut sen johdosta, että liittyminen toteutettiin ilman siirtymäkautta, ja sitä, oliko kyseinen markkinatilanteen parantuminen uudestaan vaarantunut tutkitun toimenpiteen johdosta. Se, ettei näitä seikkoja ole pohdittu, merkitsee sitä, että päätöstä on pidettävä lainvastaisena.

49 Komissio kiistää nämä väitteet.

50 Se huomauttaa liittymisasiakirjan 174 artiklasta ilmenevän, ettei julistus N:o 31 ole liittymisasiakirjan erottamaton osa. Se ei kuitenkaan kiistä sitä, etteikö sillä olisi velvollisuutta ottaa tämä julistus huomioon yksittäisiä tapauksia tutkiessaan. Julistusta N:o 31 on näet pidettävä sellaisena lisätekijänä, joka komission on otettava huomioon lukuisten muiden seikkojen lisäksi silloin, kun se arvioi yleisesti tiettyä konkreettista tukisuunnitelmaa.

51 Komissio tarkentaa tämän jälkeen, ettei sen omaksuman näkemyksen voida tulkita merkitsevän sitä, etteikö julistukseen N:o 31 voitaisi koskaan vedota sellaisen tuen hyväksymiseksi, joka merkitsee tuotantokapasiteetin lisääntymistä tärkkelysalalla. Yleisenä sääntönä on kuitenkin pidettävä sitä, ettei tällaista tukea voida myöntää edes julistukseen N:o 31 vedoten. Komissio korostaa sitä, ettei se voinut kyseisen tilanteen tutkinnan perusteella katsoa tässä konkreettisessa tukitilanteessa, että kapasiteetin lisääminen olisi ollut perusteltavissa.

52 Komissio ei hyväksy tältä osin sitä, että kantaja on vedonnut perunatärkkelysalan investoinneista tehtyyn päätökseen (valtiontuki N 517/96), jolla ei ole tämän asian kannalta juurikaan merkitystä, koska tuossa asiassa kyse oli ainoastaan senhetkisten kapasiteettien säilyttämisestä eikä niiden lisäämisestä. Komissio olisi lisäksi kantajan viittaamassa kohdassa tyytynyt vain toteamaan, että halu saada kapasiteetteja supistetuksi voi olla vastoin julistuksen N:o 31 mukaisen rakennemuutoksen käsitteen merkitystä. Komissio ei kantajan mukaan ole katsonut, että kapasiteetin lisäykset pitäisi hyväksyä.

53 Komissio huomauttaa myös, että riidanalaisen päätöksen 53 kohdassa ei ole mitään mainintaa siitä, ettei kapasiteetin lisäyksiä voida missään tapauksessa sallia. Komissio toteaa, että 53 kohtaa ei voida lukea kokonaisuudesta irrotettuna, ja palauttaa mieliin ne eri tekijät, jotka se on ottanut huomioon arvioinnissaan (ja jotka on mainittu riidanalaisen päätöksen 52—56 kohdassa). Kantajan vastaukseen antamassaan vastauksessa komissio toteaa, että koko riidanalaisen päätöksen 53 kohdan toinen osa kuvaa sitä, minkälaisen lähestymistavan se on omaksunut soveltaessaan vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi myönnettävää valtiontukea koskevia suuntaviivoja (EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12). Näin ollen on virheellistä katsoa, kuten kantaja on tehnyt, että näitä pohdintoja voitaisiin pitää ilmaisuna siitä, miten julistuksessa N:o 31 tarkoitettua joustavuuden käsitettä on tulkittava.

54 Komissio tarkentaa lopuksi, että kyseisen tuen tapauksessa se tuli yleisen tutkimuksensa yhteydessä siihen lopputulokseen, ettei tätä tukea voitu hyväksyä edes

julistukseen N:o 31 vetoamalla. Se toteaa vielä hyväksyneensä julistuksessa N:o 31 suositeltua joustavuutta noudattaen muita tukia, joita on myönnetty muun muassa kantajalle. Se mainitsee päätökset, jotka koskevat asiaa N 445/B/95 (Itävallan osalta), N 14/96 (Suomen osalta) sekä N 517/96 (Itävallan osalta).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

55 Asetuksen N:o 866/90 16 artiklan 5 kohdassa (josta on tullut asetuksen N:o 951/97 16 artiklan 5 kohta) säädetään, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa tietyin edellytyksin kansallisia tukitoimenpiteitä edellyttäen, että kyseiset toimenpiteet toteutetaan EY:n perustamissopimuksen 92—94 artiklan (joista on tullut EY 87—89 artikla) mukaisesti (ks. edellä 1 kohta).

56 Arvioidessaan edellä mainitun asetuksen 16 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja tukia, komissio käyttää kriteereitä, joita se soveltaa tutkiessaan kansallisia tukisuunnitelmia EY:n perustamissopimuksen mukaisesti ja jotka on mainittu muun muassa sen laatimissa erinäisissä puitesäännöksissä ja suuntaviivoissa. Esillä olevassa asiassa komissio on viitannut riidanalaisessa päätöksessä edellä mainittuihin komission vuonna 1996 laatimiin suuntaviivoihin, jotka koskevat maataloustuotteiden jalostamiseen ja kaupan investointeihin liittyviä valtion tukia. Tältä osin on syytä korostaa, etteivät tällaiset suuntaviivat sen enempää kuin puitesäännötkään vaikuta primaarioikeuden tai johdetun oikeuden ulottuvuuteen. Tällaiset toimenpiteet kuvastavat komission tahtoa tehdä julkisiksi ohjeet siitä, mitä linjaa sen on tarkoitus noudattaa, ja tämä linja ilmenee sen asianomaisella alalla tekemistä yksittäisistä päätöksistä (ks. vastaavasti asia T-214/95, Vlaamse Gewest v. komissio, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. II-717, 79 kohta). Kantaja ei näin ollen voi perustellusti väittää, että komissiolla ei esillä olevassa asiassa ollut oikeutta vedota vuoden 1996 suuntaviivoihin, vaikka katsottaisiinkin, että riidanalainen tuki oli ilmoitettu ennen näiden suuntaviivojen laatimista.

57 Näissä suuntaviivoissa komissio on todennut, että asianomaisella alalla myönnettyjen kansallisten tukien soveltuvuutta koskevan tutkinnan osalta oli syytä noudattaa maa- ja metsätaloustuotteiden jalostamisen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamista koskevien investointien valintaperusteista sekä päätöksen 90/342/ETY kumoamisesta 22 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/173/EY (EYVL L 79, s. 29) liitteen 2.1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa ilmaistua logiikkaa. Tässä kohdassa rajataan kaikki yhteisön rahoitus pois tärkkelysalalta. Kun otetaan huomioon, että kyseinen tuki koski viljatärkkelyksen tuotantoa, komissio ei näin ollen voinut tällä alalla soveltamansa politiikan mukaisesti katsoa tukea yhteismarkkinoille soveltuvaksi (ks. riidanalaisen päätöksen 40 kohta).

58 Liittymisasiakirjan liitteessä XV oleva VII.D.1 kohta, jonka mukaan komission on sovellettava asetuksen N:o 866/90 16 artiklan 5 kohtaa Itävallan ja Suomen osalta päätösasiakirjassa esitetyn julistuksen N:o 31 mukaisesti, on ymmärrettävä juuri tätä taustaa vasten. Tässä julistuksessa esitetään puolestaan, että komission on oltava "rakennemuutoksen helpottamiseksi suunniteltujen kansallisten siirtymäkauden tukiohjelmien suhteen — — joustava". Kyse on näin ollen liittymisasiakirjassa olevasta nimenomaisesta viittauksesta liittymisasiakirjan päätösasiakirjaan sisältyvään julistukseen, joka koskee asetuksen N:o 866/90 16 artiklan 5 kohdan (josta on tullut asetuksen N:o 951/97 16 artiklan 5 kohta) soveltamista.

59 Esillä olevassa asiassa asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että riidanalainen tuki koskee maataloustuotteiden jalostamista ja kuuluu näin ollen asetuksen N:o 951/97 16 artiklan 5 kohdan soveltamisalaan. Asianosaiset ovat myös yhtä mieltä siitä, että edellä mainittu tuki on julistuksessa N:o 31 tarkoitettu "siirtymäkauden tuki", koska toisaalta kyseinen rahoitustoimenpide, jonka tarkoituksena on helpottaa Agranan rakennemuutosta, koskee todellisuudessa lähes koko Itävallan tärkkelysalaa ja sitä on näin ollen pidettävä "tukiohjelmana", ja toisaalta tämän rahoitustoimenpiteen tarkoituksena on helpottaa siirtymistä Itävallassa uuteen taloudelliseen toimintaympäristöön Itävallan Euroopan unioniin liittymisen johdosta, joten sitä on pidettävä myös "siirtymäkauden" toimenpiteenä.

60 Kantaja väittää komission soveltaneen julistusta N:o 31 ilmeisen virheellisesti toisaalta siltä osin kuin se on asettanut ennakkoedellytykseksi sen, ettei tukea

voida sallia, jos kyseisen investoinnin tavoitteena on tuotantokapasiteetin lisääminen, sekä toisaalta siltä osin kuin se ei ole punninnut keskenään niitä hyötyjä, jotka yhteisö saa siitä, että Itävallan tasavalta liittyi Euroopan unioniin ilman siirtymäkautta, ja niitä haittoja, jotka kyseisen tuen maksaminen aiheuttaa.

61 Tältä osin on välittömästi syytä huomauttaa, että julistukseen N:o 31 ei sen sanamuodon mukaan sisälly mitään tuotantokapasiteettia koskevia rajoituksia (ks. edellä 4 kohta). Tästä seuraa, että komissio ei voi heti jättää tämän julistuksen soveltamisalan ulkopuolelle kaikkia sellaisia tapauksia, joissa tuen potentiaalisen saajan tekemien investointien tarkoituksena on tuotantokapasiteetin lisääminen. Komissiolla ei näet ole oikeutta lisätä sellaista julistuksen N:o 31 soveltamisalaan kohdistuvaa yleistä rajoitusta, joka ei käy ilmi sen tekstistä.

62 Vaikka onkin totta, että komissio on, ainakin jo yksin riidanalaisen päätöksen 53 kohdan osalta, saattanut antaa sellaisen vaikutelman, ettei se missään tapauksessa hyväksyisi tukea kapasiteetin lisäystä tavoittelevalle investoijalle kapasiteettia pelastus- ja rakenneuudistustukea koskevissa suuntaviivoissa esittämänsä näkemyksensä mukaisesti, riidanalaisen päätöksen kokonaisvaltaisemman tarkastelun perusteella voidaan kuitenkin todeta, että komissio oli tutkinut mahdollisuutta myöntää kyseessä oleva tuki julistuksen N:o 31 perusteella esillä olevaan tapaukseen liittyvät erityiset olosuhteet huomioon ottaen.

63 Komissio tutki siis ensin maissintärkkelysalalla vallinneita olosuhteita ja totesi, että tällä alalla yhteisön markkinoilla oli rakenteellista ylituotantoa 20 prosenttia. Vapaita markkinasegmenttejä ei näin ollen ollut ja jäsenvaltioiden tärkkelyksentuottajat olivat erittäin kireässä kilpailutilanteessa. Tällainen tilanne ei vallinnut vain yhteisön markkinoilla vaan myös kolmansien maiden markkinoilla, jonne ylituotanto vietiin vientituen turvin (riidanalaisen päätöksen 25 kohta). Komission mukaan riidanalainen tukisuunnitelma edistäisi edellä mainitun yhteisössä olevan tuotantokapasiteetin huomattavaa lisäystä (riidan-

alaisen päätöksen 37 kohta). Tämän huomioon ottaen komissio tarkensi, että asiaan normaalisti sovellettavien oikeussääntöjen nojalla tällainen tuki katsottaisiin "nimenomaisesti valtiontuen piiriin kuulumattomaksi ja siten yhteismarkkinoille soveltumattomaksi" (riidanalaisen päätöksen 40 kohta).

64 Jäljempänä päätöksessään komissio kuitenkin totesi, että julistus N:o 31 on epäilemättä otettava huomioon. Se toteaa jo hyväksyneensä tämän julistuksen perusteella tuen kolmessa aikaisemmassa asiassa (Itävalta N 445/B/95, Suomi N 14/96, Itävalta N 517/96); "tavanomaisten" oikeudellisten määräysten nojalla tukea ei olisi voitu hyväksyä. Asiaa N 517/96 koskevassa päätöksessä komissio hyväksyi näin ollen kolme Agranan tukisuunnitelmaa, jotka liittyivät perunatärkkelysalan investointeihin. Tämä päätös perustui julistukseen N:o 31 sekä siihen, että tuotantokapasiteetin lisäys oli rajattu tukien ulkopuolelle siksi, että Itävallassa perunatärkkelysalaa säännellään perunatärkkelystuotannon kiintiöjärjestelmästä 27 päivänä heinäkuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1868/94 (EYVL L 197, s. 4) mukaisella kiintiöjärjestelmällä (riidanalaisen päätöksen 45 kohta).

65 Komissio korosti tämän jälkeen sitä, että riidanalaisella tuella "edistetään tuotantokapasiteetin lisäystä alalla, jota ei säännellä kiintiöjärjestelmän avulla ja jolle on ominaista rakenteellinen ylikapasiteetti" (riidanalaisen päätöksen 46 kohta). Komission mukaan muiden jäsenvaltioiden tärkkelystä valmistavat yritykset, jotka vievät tuotteitaan Itävaltaan, saattavat tästä syystä huomata Agranan kapasiteetin lisäyksen vaikutuksen kilpailuasemaansa Itävallan markkinoilla tai joutua kovempaan kilpailuun muilla markkinoilla (riidanalaisen päätöksen 52 kohta). Komissio päätteli lopuksi, että riidanalainen tuki "muuttaa kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, koska se edistää tarjonnan kasvua rajallisen kysynnän markkinoilla ja siten vääristää kilpailua huomattavasti" (riidanalaisen päätöksen 54 kohta).

66 Komissio totesi, ettei tukea tämän vuoksi voitu pitää EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuvana

huolimatta julistukseen N:o 31 sisältyvästä joustavuutta koskevasta lausekkeesta (riidanalaisen päätöksen 56 kohta).

67 Komission riidanalaisessa päätöksessä esittämien perustelujen valossa ei voida todeta, että se on tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, ettei riidanalaista tukisuunnitelmaa voitu hyväksyä pelkästään julistuksen N:o 31 perusteella.

68 Komissiota ei voida näet arvostella siitä, että sen mielestä tämän tuen myöntämisestä voi aiheutua vakavaa haittaa sen kyseisellä alalla noudattamalle politiikalle. Se, että komissio on nojautunut laajalti tällä alalla yhteisön kannalta vallitsevaan rakenteelliseen tilanteeseen, ei tarkoita kuitenkaan sitä, ettei se olisi arvioinut käsiteltävänä olevaa tapausta yksilöllisesti.

69 Siltä osin kuin kantaja on väittänyt, ettei niitä hyötyjä, jotka yhteisö saa siitä, että Itävallan tasavalta liittyi Euroopan unioniin ilman siirtymäkautta, ja kyseisen tuen maksamisesta aiheutuvia haittoja ole vertailtu keskenään, on todettava, ettei komissiolla ollut velvollisuutta tarkastella asiaa tältä kannalta. Osana riidanalaisen tuen yhteismarkkinoille soveltuvuutta koskevaa tarkastelua, jonka yhteydessä sen on otettava huomioon julistus N:o 31, komission oli tosin harkittava, kuten se on huomauttanut riidanalaisen päätöksen 49 kohdassa, soveltuiko tuki tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen muuttamatta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisön edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Niillä hyödyillä, jotka yhteisö voi saada Itävallan tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin, ei ole asian kannalta merkitystä tukea koskevan konkreettisen arvioinnin yhteydessä.

70 Edellä olevasta ilmenee, että komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä tarkastellessaan riidanalaisen tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Tästä myös

seuraa, ettei komissio ole rikkonut liittymisasiakirjan 151 artiklan 1 kohdan, julistuksen n:o 31 ja EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan määräyksiä.

71 Tämän perusteella toinen kanneperuste on hylättävä.

Kolmas kanneperuste, joka perustuu tuen tarpeellisuutta koskevan kriteerin noudattamatta jättämiseen

72 Kantaja väittää, että komissio on nojautunut riidanalaisessa päätöksessään tuen tarpeellisuutta koskevan käsitteen virheelliseen, yksinomaan teoreettiseen määritelmään.

73 Kantaja esittää, että vaikka onkin totta, että investointien toteuttamisen aloittamista koskeva päätös tehtiin ennen kuin komissio oli ehtinyt päättää tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, on kuitenkin väärin sanoa, että Agrana on toiminut omalla vastuullaan (riidanalaisen päätöksen 62 kohta) ja että suunnitelma voitaisiin tästä syystä rahoittaa ilman tukeakin.

74 Tältä osin on huomautettava, että jotta tukeen voidaan soveltaa jotain EY 87 artiklan 3 kohdassa määrättyä poikkeusta, sen on oltava jonkun EY 87 artiklan 3 kohdan a, b, c tai d alakohdassa tarkoitetun tavoitteen mukainen ja sen on myös oltava tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. asia 730/79, Philip Morris v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok. 1980, s. 2671, 17 kohta; Kok. Ep. V, s. 313).

75 Edellä on kuitenkin todettu, ettei kantaja ole näyttänyt, että komissio olisi tehnyt ilmeisen virheen, kun se on arvioinut niitä muita edellytyksiä, joiden on täytyttävä, jotta riidanalaista tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, ainoa käsiteltävänä olevan tapauksen kannalta merkityksellinen poikkeus eli EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohta huomioon ottaen.

76 Näin ollen tuen tarpeellisuutta koskevaa kanneperustetta ei ole syytä tutkia, sillä vaikka kyseinen kanneperuste hyväksyttäisiin, tämä ei kuitenkaan missään tapauksessa johtaisi siihen, että riidanalainen päätös kumotaan.

Neljäs kanneperuste, joka koskee perustelujen puutteellisuutta

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

77 Kantaja huomauttaa, että komissiolle kuuluva perusteluvelvollisuus korostuu erityisesti silloin, kun komissiolla on harkintavaltaa perustamissopimuksen soveltamisen osalta. Tästä on kyse EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeussäännön soveltamisesta tehdyssä päätöksessä.

78 Tältä osin komission olisi pitänyt huolehtia erityisesti siitä, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tarkistaa ja päättää, onko komissio noudattanut menettelysääntöjä, onko se todennut oikein tosiseikat, ettei se päätöstä tehdessään ole syyllistynyt ilmeiseen arviointivirheeseen ja ettei se ole käyttänyt harkintavaltaansa väärin kyseisten oikeudellisten tekstien tavoitteiden ja hengen vastaisesti (ks. asia C-269/90, Technische Universität München, tuomio 21.11.1991,

Kok. 1991, s. I-5469, 26 kohta ja julkisasiamies Gordon Slynnin esittämä ratkaisuehdotus asiassa 84/82, Saksa v. komissio, tuomio 20.3.1984, Kok. 1984, s. 1451, 1492 ja 1500).

79 Esillä olevassa asiassa kantaja katsoo, ettei komissio ole määritellyt kantaansa Itävallan hallituksen julistusta N:o 31 ja "liittymisskenaariota" koskevien ratkaisevien väitteiden osalta tai ainakin että se on määritellyt kantansa erittäin puutteellisella tavalla. Riidanalainen päätös on kantajan mukaan kumottava näin ollen myös EY 253 artiklan rikkomisen perusteella.

80 Komissio ei siis kantajan mukaan ole tehnyt asianmukaisia päätelmiä siitä, mikä oli Itävallan tasavallan ja muun yhteisön välisten kauppasuhteiden tila tärkkelysalalla ennen ja jälkeen liittymisen ja miten nämä kauppasuhteet olivat kehittyneet. Komissio ei ole myöskään tarkastellut sitä, mitkä olivat yhteisön saamat hyödyt ja haitat siitä, että Itävalta liittyi ilman tärkkelysalalle myönnettävää siirtymäaikaa. Komissio ei ole myöskään selvittänyt kantaansa siihen, katsoiko se ja miksi, ettei Itävallan hallituksen antamalla tätä koskevalla selvityksellä ollut mitään merkitystä. Perustelujen puutteellisuutta pahentaa vielä se, että komissio on kantajan mukaan omaksunut täysin erilaisen näkemyksen asiaa N 517/96 koskevassa päätöksessään.

81 Kantaja tarkentaa vastauksessaan, että vaikka komissio onkin riidanalaisessa päätöksessään maininnut useaan otteeseen julistuksen N:o 31, se ei kuitenkaan ole ottanut kyseistä julistusta millään tavalla huomioon arvioidessaan EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua yhteisön etua. Kantaja kiistää lisäksi komission vastineessaan esittämät väitteet, joiden mukaan markkinoiden tilanne on ilmentänyt hyötyjä ja haittoja riidanalaista päätöstä tehtäessä. Kyseisen 30.7.1997 tehdyn markkinaedellytyksiä koskevan arvioinnin perusteella oli mahdotonta päätellä, olivatko markkinaedellytykset parantuneet 31.12.1994 jälkeen.

82 Komissio kiistää kantajan esittämän väitteen, jonka mukaan riidanalaista päätöstä on perusteltu puutteellisesti.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

83 Yhteisön toimielimille EY 253 artiklan mukaan kuuluvan päätösten perusteluvelvollisuuden tarkoituksena on, että sille, jota päätös koskee, selviää päätöksen taustalla olevat syyt siten, että se voi tarvittaessa puolustaa oikeuksiansa ja tutkia, onko päätös asianmukainen, sekä että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa päätöksen laillisuutta (ks. yhdistetyt asiat T-126/96 ja T-127/96, BFM ja EFIM v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3437, 57 kohta).

84 Komissio ei myöskään ole kilpailusääntöjen noudattamisen turvaamiseksi tekemiensä päätösten perusteluissa velvollinen ottamaan kantaa kaikkiin asianomaisten hakemuksensa tueksi esittämiin väitteisiin. Sen on ainoastaan tutkittava sellaiset tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat väitteet, joilla on olennainen merkitys päätöksen kannalta (ks. asia T-459/93, Siemens v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. s. II-1675, 31 kohta).

85 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toista kanneperustetta koskevasta arvioinnista ilmenee, komissio on selvittänyt ne syyt, joiden perusteella se katsoi, ettei julistukseen N:o 31 voitu vedota esillä olevassa asiassa Agranan kannalta myönteisen tuloksen saavuttamiseksi.

86 Kuten tästä arvioinnista myös ilmenee, tukea koskevassa konkreettisessa tarkastelussaan komissiolla ei ole velvollisuutta arvioida kysymystä siitä, mitkä ovat jonkin jäsenvaltion liittymisestä aiheutuvat hyödyt ja haitat (ks. edellä 69 kohta).

87 Lopuksi on huomautettava komission todenneen selkeästi, millä tavalla käsiteltävänä oleva asia ja asia N 517/96 erosivat toisistaan (ks. edellä 64 kohta).

88 Tästä seuraa, että riidanalaisen päätöksen nojalla se, jota asia koskee, voi saada selville päätöksen taustalla olevat syyt, ja yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa päätöksen laillisuutta.

89 Tämä kanneperuste on näin ollen hylättävä.

90 Edellä olevasta seuraa, että kantajan ehdottamiin prosessinjohtotoimiin, joiden tarkoituksena on velvoittaa komissio esittämään tukien AT/24 sallimista koskeva päätös (päätös N 708/95) ja "Itävallan tasavallan toimittamat tiedot ja asiakirjat valtiontukien N 517/96 hyväksymistä silmällä pitäen", ei voida suostua, koska ne eivät vaikuta oikeudenkäynnin ratkaisemiseen.

91 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kanne on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

92 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.**

Lindh García-Valdecasas Cooke

Vilaras Forwood

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä kesäkuuta 2001.

H. Jung

kirjaaja

P. Lindh

viidennen jaoston puheenjohtaja